

Krešimir Ivanda

Katedra za demografiju
Ekonomski fakultet Zagreb
kivanda@efzg.hr

DOSELJENI U HRVATSKU I POZICIJA NA TRŽIŠTU RADA

SAŽETAK

Hrvatska je tijekom svoje povijesti bila iseljenička zemlja, ali isto tako i useljenička. Doseljeno stanovništvo, slično kao i Hrvati u drugim zemljama, vrlo se brzo integriralo u novo društvo. No, bez obzira na kulturnu i društvenu integraciju, na tržištu rada može se razlikovati položaj doseljenog od domaćega stanovništva. Pozicija na tržištu rada otkriva specifičnosti doseljeničke zajednice i postoji li neka socioekonomska komponenta koja bi značajno razlikovala doseljeno stanovništvo od domaćeg. Razlika, ako je ima, može biti pozitivna ili negativna. Rad se fokusira na doseljeno stanovništvo u posljednjih nekoliko desetljeća te iz mikropodataka Ankete o radnoj snazi istražuje poziciju doseljenih na tržištu rada. U slučaju Hrvatske, gdje je većina doseljenih iz vrlo sličnoga socioekonomskog okruženja, pokazalo se da u većini pokazatelja nema bitne razlike između doseljenog i domaćeg stanovništva po pitanju položaja na tržištu rada. Ipak, pokazatelj ekonomske aktivnosti doseljenoga stanovništva negativan je, odnosno manji u većini dobni skupina u odnosu na domaće stanovništvo. Takav je rezultat nepovoljan iz razloga što dodatno pogoršava ionako loše performanse tržišta rada i gospodarstva u Hrvatskoj.

Ključne riječi: doseljeno stanovništvo, tržište rada, socioekonomska obilježja

UVOD

Negativni demografski trendovi postali su vidljivi i široj javnosti pa su tako postali i predmetom javnih rasprava, a kao posljedica toga moguć je i odgovor politike u obliku javnih politika povezanih s demografskom problematikom. Možda najbolja vidljiva ekspresija negativnih demografskih trendova ogleda se na tržištu rada, u vidu nedostatka radne snage. Nedostatak radne snage samo je posljedica niza negativnih društvenih procesa. Ako se problemi povezani s tržištem rada pokušaju sažeti u nekakav okvir, onda ih je moguće podijeliti na demografske i strukturne.

Demografski problemi povezani s tržištem rada jesu dugotrajno niske stope fertiliteta, što rezultira nedovoljnim priljevom u radnu snagu te snažno iseljavanje stanovništva u radno aktivnoj dobi (što dodatno pojačava i prvi problem). Oba problema nisu nova, svoje korijenje vuku još duboko u povijest, a multipliciraju se u dvadesetom stoljeću. Bez obzira na to, oni su postojani i tijekom novije povijesti, a nije se pristupilo sustavnom i dugoročnom rješavanju toga problema.

Strukturni problemi povezani s tržištem rada jesu niska stopa aktivnosti stanovništva, pogotovo u starijem dijelu radnoga kontingenta, iznad 50., a pogotovo 55. godine života, kao i relativno kasni ulazak na tržište rada mladoga stanovništva (Akrap, Strmota i Ivanda, 2018).

Također, postoji i određena „neravnoteža“¹ na tržištu rada. Ta „neravnoteža“ najbolje se očituje u visokoj stopi nezaposlenosti u uvjetima velikoga nedostatka radne snage u Hrvatskoj. Poslodavci potražuju desetine tisuća radnih mjesta koje ne mogu popuniti, dok su stope nezaposlenosti u Hrvatskoj izrazito visoke (bez obzira na recentno smanjenje stope nezaposlenosti zbog iseljavanja i oporavka gospodarske aktivnosti).

Navedena „neravnoteža“ rezultat je brojnih drugih „neravnoteža“ poput neusklađenosti obrazovnog sustava i potreba na tržištu rada, dugotrajne nezaposlenosti uzrokovane suboptimalnim (pretjeranim) zapošljavanjima u velikim javnim poduzećima (što seže još u doba bivše države), loše provedenim privatizacijama, slabim sustavima prekvalifikacije i cjeloživotnog učenja i drugim razlozima.

Kao odgovor na navedeni nedostatak radne snage javljaju se dva moguća rješenja iz demografske domene. Prvo je pronatalitetna politika, za povećanje priljeva stanovništva u radnu snagu, a drugo je imigracijska politika. Obje politike demografska teorija smatra ekspanzivnim tipom populacijske politike. Ključna razlika ovih dviju politika vremenska je dimenzija. Pronatalitetna inačica daje rezultate vidljive na tržištu rada u dugom roku. Konkretno, određeni vremenski period potreban za „djelovanje“ pronatalitetne politike uvećan je za minimalno 18 godina, dok to stanovništvo dođe na tržište rada. U prosjeku je dolazak pojedinca na tržište rada i duži od 18 godina životne dobi jer je udio visokoobrazovanoga stanovništva u mlađim kohortama sve viši. Nasuprot tome, imigracijska politika daje rezultate vidljive na tržištu rada u neusporedivo kraćem roku. Iz ekonomske perspektive, a posljedično i nositelja vlasti, očekivano je da je imigracijska politika primamljivija. Naime, aktualni nedostatak radne snage optimalno je riješiti sa što manje posljedica po gospodarsku aktivnost u zemlji. Niske stope rasta, a pogotovo negativne stope rasta gospodarske aktivnosti vrlo vjerojatno bi produbile negativne demografske trendove.

Ipak, primamljivost imigracijske politike, kao i svake druge javne politike, nosi sa sobom i određene rizike. Ne ulazeći u sociološki vid imigracije i problematiku, imigracija ima itekako bitnu ekonomsku dimenziju. Iz perspektive zemlje kojoj nedostaje radne snage bitna ekonomska dimenzija imigracijske politike jest pozicija doseljenoga stanovništva na tržištu rada. Ovdje pojam „pozicija na tržištu rada“ pokušava odgovoriti na pitanja u kojoj je mjeri doseljeno stanovništvo odgovarajuće tržištu rada u zemlji.

Primjerice, je li doseljeno stanovništvo više, manje ili jednako ekonomski aktivno kao i domaće? Je li doseljeno stanovništvo koncentrirano u nekoliko zanimanja ili je distribucija slična kao i kod domaćega stanovništva? Je li doseljeno stanovništvo drukčijih vještina i iskustva, što rezultira različitim plaćama? Takva i slična pitanja mogu se okarakterizirati ovdje navedenim pojmom „pozicija na tržištu rada“, a ista analiza može se provesti i na subnacionalnoj razini, primjerice županijama ili većim gradovima.

U tom kontekstu ovaj rad bavi se već doseljenim stanovništvom u Hrvatskoj i analizira njihovu poziciju na tržištu rada kako bi istražilo dosadašnje integriranje doseljenoga stanovništva na tržište rada i pružila podloga za daljnja istraživanja budućih doseljavanja, koja vrlo vjerojatno neće biti dominantno iz okruženja kao do sada iz jednostavne činjenice što su demografski trendovi susjednih zemalja također vrlo negativni te se „bazen“ potencijalnih doseljenika poprilično ispraznio.

OSNOVNI POKAZATELJI POZICIJE NA TRŽIŠTU RADA

Hrvatsku se percipira kao iseljeničku zemlju, no ona je isto tako i useljenička zemlja. U prošlosti su, pogotovo kontinentalni dio, naseljavali stanovnici iz srednjoeuropskih zemalja, naravno i susjednih zemalja, a u novijoj povijesti prevladava doseljavanje iz susjednih zemalja i ponešto povratnika iz inozemstva. Bez obzira

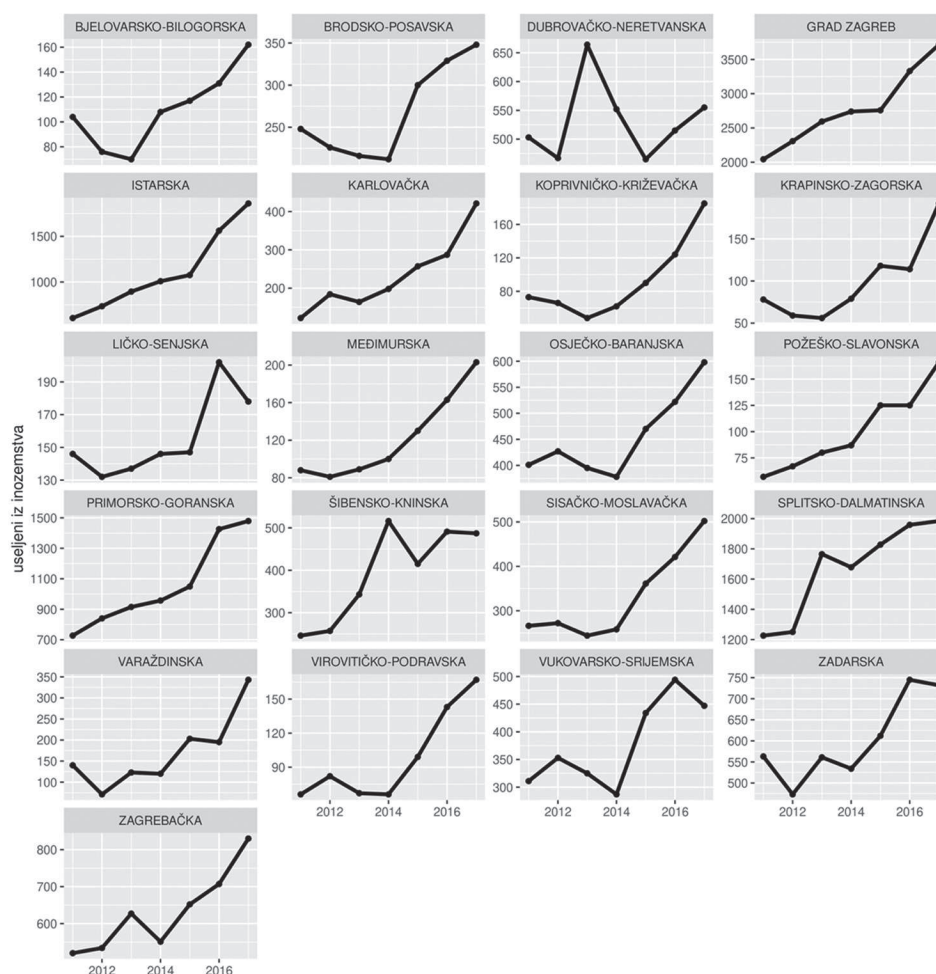
---

¹ Na tržištu rada postoji točka ravnoteže između ponude i potražnje za radom, bez obzira na njenu suboptimalnost za ekonomski razvoj. Ovdje se pod pojmom „neravnoteža“ na tržištu rada slikovito govori o nekim neželjenim pojavama poput dugotrajne nezaposlenosti, neusklađenosti obrazovnog sustava i tržišta rada i ostalom.

na iseljenički/useljenički naglasak, činjenica jest da je dinamika migracija u Hrvatskoj ključna komponenta ukupnih demografskih kretanja (Gelo, Akrap i Čipin, 2005).

Fokus ovoga rada doseljavanje je iz inozemstva, i to iz perspektive ponude radne snage. Kao i u nekim drugim razvojnim pokazateljima, Hrvatska ima bitne regionalne razlike i u broju doseljenih. Doseljavanje iz inozemstva prije svega treba promatrati kao endogeni proces svojstven tržištu rada, kako ga objašnjavaju dominantne teorije migracija (Massey i ostali, 1993). Ipak, valja napomenuti da to u slučaju Hrvatske nije potpuno točno jer je 1990-ih godina doseljavanje iz inozemstva bilo uvjetovano ratnim događanjima, a ne svojstveno ekonomskim zakonitostima tržišta rada.

No, ovaj rad stavlja fokus na stanovništvo koje je trenutno u radnoj snazi, pa je, barem zbog vremenskoga odmaka i odlaska značajnog dijela stanovništva zahvaćenog ratnim zbivanjima u mirovinu, utjecaj Domo-vinskoga rata na pokazatelje u radnom kontingentu manji. Kako god, pozicija na tržištu rada stanovništva doseljenoga iz inozemstva nije istražena i ovo je jedan od prvih radova koji se bavi tom problematikom. Ovo je možda i posljednji vremenski period u kojemu se ovakva analiza može jednostavnije obraditi jer buduće migracije vrlo vjerojatno neće biti iz susjednih zemalja koje dijele slična socioekonomska obilježja stanovništva. Buduće migracije zahtijevat će bitno detaljniju analizu zbog različitih socioekonomskih obilježja stanovništva koje će migrirati, ali isto tako i sve kompleksnijih struktura tržišta rada i gospodarstva u cjelini. Unutar Hrvatske doseljavanje iz inozemstva ima jasnu regionalnu diferencijaciju. Ta razlika najbolje se može prikazati na razini županija, koje kao administrativne jedinice uglavnom obuhvaćaju područje sličnoga gospodarskog razvoja. Sljedeći grafikon prikazuje recentno doseljavanje u Hrvatskoj po županijama.

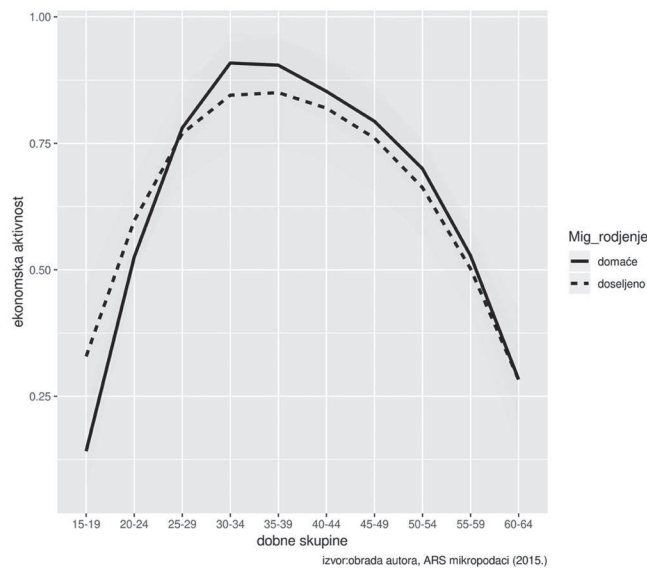

Grafikon 1. Broj doseljenih iz inozemstva po županijama

Svaka županija ima svoje specifičnosti, pa tako i kod doseljavanja. Kako i u obujmu doseljavanja tako i u vremenskoj dimenziji, postoje očite razlike – neke županije ne prate trend porasta doseljavanja iz inozemstva. No, čak i uz porast doseljavanja koji je vidljiv u većini županija, on nije ni približno dovoljan da poništi negativan učinak snažnoga iseljavanja od 2013. do danas. Naprotiv, porast doseljavanja, čak i uz kontinuirano povećavanje godišnjih kvota za useljenike, ne uspijeva pokriti niti polovicu (i to službenog broja) iseljenih. U apsolutnim iznosima doseljavanje iz inozemstva na niskim je razinama. Neke županije od Popisa 2011. do danas bilježe u prosjeku manje od 200 useljenih godišnje (Bjelovarsko-bilogorska, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Ličko-senjska, Međimurska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska), bez obzira što neke od njih (primjerice Međimurska ili Krapinsko-zagorska) spadaju u skupinu gospodarski razvijenijih županija Hrvatske. Brojni faktori utječu na to (obje prethodno navedene županije primjerice spadaju u skupinu županija s prosječno niskim plaćama) i analiza zašto su određeni dijelovi Hrvatske atraktivniji za imigrante prelazi okvire ovoga rada.

Aktualni iseljenički val za čiji se početak uglavnom uzima 2013. godina još uvijek traje i njegove se posljedice prije svega očituju u nedostatku radne snage, što konačno utječe i na brojne druge ekonomske i društvene procese (Akrap, Strmota i Ivanda, 2017). Jedan od prvih tržišnih odgovora na takvo iseljavanje (u sektorima gospodarstva koji imaju nedostatak radne snage ili koji ga anticipiraju u skoroj budućnosti) jest povećanje plaća u sektorima ili poduzećima koja si to poslovno mogu priuštiti (Bogdan i Ivanda, 2018).

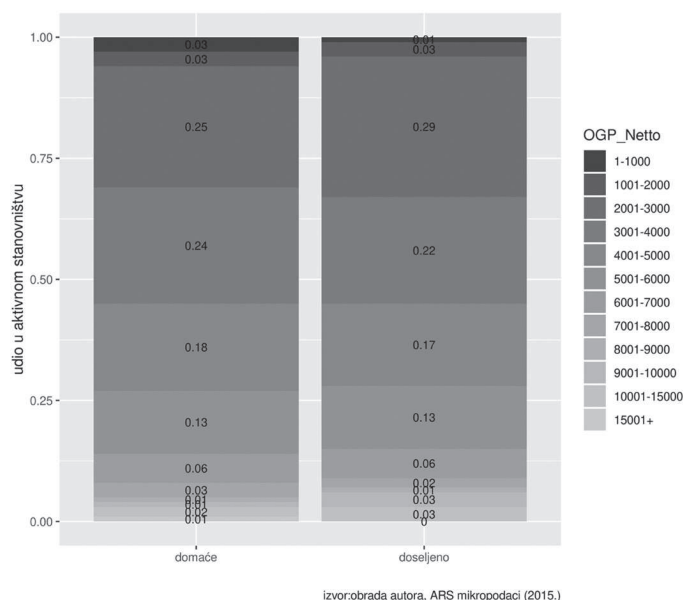
Prvi pokazatelj koji može dati uvid u eventualnu razliku na tržištu rada između domaćeg i doseljenog stanovništva jest stopa aktivnosti stanovništva. No, kako se u ovom radu koriste mikropodatci (podatci na individualnoj razini) Ankete o radnoj snazi, moguće je dobiti i specifične stope aktivnosti po dobi i statusu imigranta.

Grafikon 2. Specifične stope aktivnosti po dobi i statusu imigranta

Stanovništvo doseljeno iz inozemstva ima više razine ekonomske aktivnosti samo u dobi do 29. godine u odnosu na domaće stanovništvo. Nakon toga slijedi viša razlika u stopama aktivnosti u korist domaćega stanovništva da bi u drugome dijelu radnoga kontingenta one konvergirale. Važno je primijetiti da doseljeno stanovništvo također prati trend domaćega stanovništva u vrlo ranom izlasku s tržišta rada, vjerojatno zbog ranijeg umirovljavanja kao što je to slučaj i kod ukupne populacije (Akrap i ostali, 2018). Ovaj pokazatelj nije povoljan za ekonomiju jer bi doseljeno stanovništvo prema dosadašnjim teorijskim i empirijskim nalazima trebalo imati relativno visoke razine ekonomske aktivnosti (Kurekova, 2010; Stark, 1991). Dodatan problem ovako niskih stopa ekonomske aktivnosti doseljenoga stanovništva jest što tržište rada u Hrvatskoj

karakterizira izrazito niska okupacijska mobilnost (Matković, 2008). S obzirom na poprilično slične razine ekonomske aktivnosti doseljenog i domaćeg stanovništva, moguće je očekivati i slične ostale pokazatelje pozicije na tržištu rada. Sljedeći pokazatelj od interesa jesu neto plaće. Neto plaće odraz su ravnoteže na tržištu rada između ponude i potražnje za određenim zanimanjima, vještinama, iskustvom i ostalim parametrima koji utječu na tu ravnotežu. Distribucija plaća odnosno razreda neto plaće u domaćem i doseljenom stanovništvu dana je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 3. Distribucija plaća u domaćem i doseljenom stanovništvu

Distribucija plaća ne pokazuje neka velika odstupanja koja bi bilo potrebno dalje istražiti u okviru ovoga rada jer doseljeno stanovništvo ima vrlo sličnu distribuciju neto plaća kao i domaće. Osnovni pokazatelji pokazuju veliku razinu konvergencije doseljenoga stanovništva uvjetima na tržištu rada.

Pokazatelj koji bi mogao identificirati razliku između domaćeg i doseljenog stanovništva distribucija je zanimanja. Naime, određeni sektori već i prije aktualnog iseljeničkog vala imali su potrebu za popunjavanjem radne snage stanovništvom iz inozemstva.

Tablica 1. Stanovništvo po zanimanjima

zanimanje	Udio doseljeno	Udio domaće
Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	8,80%	10,42%
Obrazovanje	7,39%	7,35%
Gradnja zgrada	7,24%	2,16%
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	5,91%	7,32%
Djelatnosti zdravstvene zaštite	5,62%	4,98%
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	5,47%	7,78%
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	4,80%	3,41%
Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	4,36%	4,24%
Smještaj	3,77%	2,30%
Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	3,55%	2,78%
Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	3,03%	2,16%
Specijalizirane građevinske djelatnosti	2,73%	2,66%
Gradnja građevina niskogradnje	2,22%	1,90%
Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	2,00%	0,91%
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	1,77%	2,43%
Pravne i računovodstvene djelatnosti	1,70%	1,05%
Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	1,63%	1,31%
Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	1,55%	1,86%
Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	1,18%	1,38%
Proizvodnja odjeće	1,18%	1,34%
Poslovanje nekretninama	1,18%	0,25%

Izvor: obrada autora, ARS mikropodaci (2015.)

Rezultati su ovdje ponešto drukčiji od prethodnih: postoji jasna razlika između distribucije zanimanja (prema NKD 2007) među domaćim i među doseljenim stanovništvom. U Tablici 2. prikazana su najčešća zanimanja kod doseljenoga stanovništva i analogno njihovi udjeli kod domaćeg stanovništva.

Doseljeno stanovništvo ima primjetno veći udio zaposlenih (u doseljenom stanovništvu) u sektorima građevinarstva (gradnja zgrada i srodne specijalizirane građevinske djelatnosti, usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika i ostale), kopnenog transporta (kopneni prijevoz i cjevovodni transport) i turizma (smještaj). Domaće stanovništvo ima primjetno veći udio (u ukupnom domaćem stanovništvu) zaposlenih u djelatnostima trgovine na malo, javne uprave i obrane, poljoprivrede i stočarstva.

Mogući su faktori iz kojih proizlaze ove razlike, a koje je potrebno dalje istražiti, sljedeći: gospodarska struktura u zemlji/području ishodišta doseljenoga stanovništva, potražnja za radnom snagom u Hrvatskoj za zanimanja koja se ne mogu popuniti domaćom radnom snagom, administrativne prepreke zapošljavanju doseljenoga stanovništva, tržišnu poziciju i mogućnost poslovanja (plaću) u određenim zanimanjima i drugi faktori.

REZULTATI

Iako deskriptivna statistika iz mikropodataka daje naslutiti poprilično slične pokazatelje između doseljenog i domaćeg stanovništva, u analizi je upotrebljen i jednostavan model binarne logističke regresije čija je zavisna varijabla aktivnost, a nezavisne varijable spol (Dem_Spol), dob (starost), godine školovanja (Dem_GodineSkole) i status doseljenika (Mig_rodjenje). Kako bi se smanjio utjecaj povratnika koji se vraćaju u mirovini i doseljavanja starije populacije iz drugih razloga, u modelu je obuhvaćena samo populacija u radnoj dobi (15 – 64).

Data Set	Resp Var	Obs.	Convergence
data	akt	22492	TRUE

Maximum Likelihood Estimates

Parameter	Estimate	Std. Error	z value	Pr(> z)
(Intercept)	-1.6298	0.0940	-17.3352	0.0000
Dem_Spolžene	-0.6135	0.0329	-18.6301	0.0000
starost 25-29	1.4730	0.0743	19.8355	0.0000
starost 30-34	2.1908	0.0839	26.1167	0.0000
starost 35-39	2.3399	0.0833	28.1044	0.0000
starost 40-44	1.9829	0.0767	25.8570	0.0000
starost 45-49	1.4307	0.0652	21.9573	0.0000
starost 50-54	1.2191	0.0629	19.3870	0.0000
starost 55-59	0.4221	0.0592	7.1308	0.0000
starost 60-64	-0.7319	0.0620	-11.8071	0.0000
Dem_GodineSkole	0.1538	0.0064	23.8567	0.0000
Mig_rodjenjedoseljeno	-0.0949	0.0507	-1.8740	0.0609

Sve su varijable osim statusa doseljenika signifikantne u modelu, dok je status doseljenika granično signifikantan ($0.05 < p < 0.1$). Očekivano, žene imaju bitno manju vjerojatnost (*log odds*) od muškaraca za ekonomsku aktivnost, a varijabla starost potvrđuje deskriptivnu statistiku specifičnih stopa aktivnosti po dobi. Konkretnije, najveću vjerojatnost za aktivnost ima populacija u dobi 35 – 39 godina. Godine školovanja, *proxy* varijabla za razinu obrazovanja, također je signifikantna u modelu. Iako nizak koeficijent, ipak je bitnog učinka jer svaka dodatna godina školovanja povećava šansu za aktivnost za 0,1538 *log odds* odnosno, eksponirano, 1,166 puta veću vjerojatnost aktivnosti. Model potvrđuje pretpostavke prikazane specifičnim stopama aktivnosti pa tako doseljeno stanovništvo ima manju šansu za ekonomsku aktivnost od domaćega stanovništva. Deskriptivna statistika i rezultati logističke regresije nalažu relativno jednostavan zaključak: ne postoji značajna razlika u poziciji na tržištu rada domaćeg i stanovništva doseljenog iz inozemstva u odabranim parametrima. Dapače, ona je u nekim pokazateljima i suprotna od teorijskih očekivanja. Naime, specifične stope aktivnosti po dobi pokazuju nižu razinu ekonomske aktivnosti za doseljeno stanovništvo u većini dobnih skupina.

S obzirom da je ovo prvi rad koji se bavi ovom problematikom, odabrani su samo osnovni pokazatelji. Moguće je da se analizom nekih drugih pokazatelja dobiju drukčiji rezultati, a isto tako, moguće je dobiti drukčije rezultate za svega nekoliko godina ako se intenzivira doseljavanje u Hrvatsku. No, bit će potrebno više godina kako bi se te promjene odrazile na znanstvenicima dostupne izvore podataka, poput ovdje korištene Ankete o radnoj snazi. Anketna istraživanja ovoga tipa često podcjenjuju ukupan broj doseljenih jer novodoseljeni često nemaju stabilne i prijavljene adrese te su općenito manje skloni sudjelovanju u anketama.

ZAKLJUČAK

Već i deskriptivna statistika pokazuje da nema brojnih i bitnih razlika između domaćeg i doseljenog stanovništva u njihovu položaju na tržištu rada. No, razlika koja je prisutna vrlo je nepovoljnoga karaktera, a to je stopa aktivnosti stanovništva, odnosno specifične stope aktivnosti prema dobi i statusu doseljenika. Konkretno, stanovništvo doseljeno iz inozemstva ima nižu razinu ekonomske aktivnosti skoro u svim dobnim skupinama – nižu od ionako vrlo niske stope aktivnosti u općoj populaciji u Hrvatskoj, što navodi na zaključak da je doseljavanje iz inozemstva nepovoljno utjecalo na pokazatelje aktivnosti stanovništva u Hrvatskoj. Takav je rezultat u suprotnosti s brojnim teorijskim i empirijskim nalazima u Europi i svijetu jer je doseljeno stanovništvo u prosjeku mlado i ekonomski aktivno, a ovo posljednje u Hrvatskoj nije bio slučaj. Vjerojatni su razlozi za to: konvergencija doseljenoga stanovništva prilikama i ponašanju na hrvatskom tržištu rada, doseljavanje koje nema pozadinu u ekonomskim mehanizmima i nepostojanje kvalitetne migracijske politike. Bilanca doseljavanja iz inozemstva može se svesti na održavanje *statusa quo*, barem iz perspektive tržišta rada jer bitnih razlika između doseljenog i domaćeg stanovništva nema.

Literatura

1. Akrap, A., Strmota, M. i Ivanda, K. (2017). Iseljavanje iz Hrvatske od početka 21. stoljeća: uzroci i posljedice. U M. Sopta, V. Lemić, M. Korade, I. Rogić i M. Perić Kaselj (Ur.), *Hrvatska izvan domovine: zbornik radova predstavljenih na drugom Hrvatskom iseljeničkom kongresu u Šibeniku 1. – 3. srpnja 2016.* (str. 543-551.). Zagreb: Centar za istraživanje hrvatskog iseljeničtva; Centar za kulturu i informacije Maksimir.
2. Akrap, A., Strmota, M. i Ivanda, K. (2018). Ekonomska aktivnost stanovništva u Hrvatskoj u dobi od 55 do 64 godine i potencijalne rezerve radne snage. U G. Družić i I. Družić (Ur.), *Zbornik radova znanstvenog skupa: Modeli razvoja hrvatskog gospodarstva* (str. 3-22.). Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb; HAZU.

3. Bogdan, Ž. i Ivanda, K. (2018). Emigration and Labor Supply: The Effect on Wages in Source Country. U A. Mašek Tonković i B. Crnković (Ur.), *7. Međunarodni znanstveni simpozij „Gospodarstvo istočne Hrvatske – vizija i razvoj”* (str. 234-241.). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku.
4. Gelo, J., Akrap, A. i Čipin, I. (2005). *Temeljne značajke demografskog razvoja Hrvatske – bilanca 20. stoljeća*. Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
5. Kurekova, L. (2010). *Theories of migration: Conceptual review and empirical testing in the context of the EU East-West flows*. San Domenico di Fiesole: European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies. (https://pdfs.semanticscholar.org/f6cd/407bb33dcee11d834a6dacb2d3ccdb99f972.pdf?_ga=2.28692220.1522420575.1565937691-65982364.1565937691)
6. Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A. i Taylor, J. E. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*, 19(3), 431-466. DOI: 10.2307/2938462
7. Matković, T. (2008). Tko što radi? Dob i rod kao odrednice položaja na tržištu rada u Hrvatskoj. *Revija za socijalnu politiku*, 15(3), 479-502. <https://doi.org/10.3935/rsp.v15i3.802>
8. Stark, O. (1991). *The Migration of Labor*. Cambridge, MA.; Oxford: Blackwell Pub.

THE LABOUR MARKET POSITION OF THE IMMIGRANT POPULATION IN CROATIA

ABSTRACT

Throughout its history, Croatia was both emigrant and immigrant country. Migrant population, like Croats in other countries, integrated easily in the new society. But regardless of cultural and social integration, the labor market may show difference between immigrant and domestic population. The labor market position reveals the specifics of the immigrant community and whether there is a socioeconomic component that would significantly differentiate the immigrant population from the domestic. The difference, if exists, can be positive or negative. The paper focuses on the immigrant population over the last decades and from the Labor Force Survey micro-data explores the position of labor market participants. In the case of Croatia, where most of the immigrants come from a very similar socioeconomic environment, results show no significant differences in the labor market between the immigrant and the local population. Yet, one variable shows negative effect: immigrant activity rate is lower in most age groups than non-immigrant one. That result makes already low labor market and general economy performances even lower.

Key words: *immigrant population, labor market, socioeconomic characteristics*